

SLOVENSKI POROČEVALEC

INFORMACIJSKI VESTNIK OSVOBODILNE FRONTE

Posebna izdaja

Leto III

V decembru 1942

OBRISE NOVE DEMOKRATICNE JUGOSLAVIJE
SVOBODNIH IN ENAKOPRAVNIH NARODOV
USTAVOTVORNI ZBOR PROTIFAŠISTIČNEGA
NEGA SVETA NARODNE OSVOBODITVE
JUGOSLAVIJE

Bihač, 28. novembra.- V teku 26. in 27. novembra t.l. se je vršilo v Bihaču prvo zasedanje USTAVOTVORNEGA ZBORA ANTIFAŠISTIČNEGA SVETA NARODNE OSVOBODITVE. Na zbor so prisli delegati iz vseh pokrajin Jugoslavije, iz Srbije, Crne gore, Sandžaka, Hrvatske, Bosne, Hercegovine in drugod. Prisli so delegati raznih političnih strank, bivši narodni poslanci, delavci, kmetje, duhovniki, javni delavci, umetniki, znanstveniki, predstavniki antifašistične ženske zveze, mladina itd. Seja je imela posebno svečan značaj. Kljub hudemu mrazu je peš prišlo veliko ljudi iz najbolj oddaljenih krajev osvobojenega ozemlja, da bi pozdravili svoje junaske narodne predstavnike, ki so se v teh težkih dneh odločno dvignili na boj proti krvavim fašistom in njihovim plačancem. V svojem dvodnevnem plodonosnem delu je zbor izdelal resolucijo in proglas narodu ter je izvolil izvršilni odbor 10 članov, na čelu s predsednikom in 3 podpredsedniki raznih narodnosti. Razen tega je zbor sklenil poslati brzojavne pozdrave Stalinu, junaškim branilcem Stalingrada, Vrhovnemu štabu NOVJ, predsedniku USA Rooseveltu, in ministerskemu predsedniku Velike Britanije Winstonu Churchilliu.

BRZOJAVNI POZDRAVI USTAVOTVORNEGA ZBORA ANTIFAŠIS-
TIČNE SVETA NARODNE OSVOBODITVE JUGOSLAVIJE
Z DNE 26.- 27. NOVIEMBRA 1942 V BIHAČU

JOSIPU VIZARJONVIČU STALINU
PREDS EDNIKU DR AVIČKA OBRAMBNEGA ODBORA ZSSR

V imenu Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije pošiljamo naš prvi pozdrav Vam, velikemu vojskovodji in organizatorju zmage svobodoljubnih narodov nad fašizmom. Z ustanovitvijo Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije narodi naše dežele ponovno jasno demonstrirajo svojo neomajno voljo in odločnost, da vstrajajo ramo ob rami z narodi Sovjetske Zveze v borbi do popolne zmage nad skupnim sovražnikom. Nerazdružljivo bratstvo v orožju med narodi Jugoslavije ter velikim sovjetskim ljudstvom se je skovalo v sedanji borbi. Nihče in nikdar nas ne more razdružiti. Smrt fašizmu - svoboda narodu! V imenu predsedništva Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije
Ivan Ribar l. r.

JUNAŠKIM BRANITELJEM STALINGRADA

V imenu Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije, ki se je vršilo v osvobojenem mestu Bihaču, pošiljajo predstavniki narodov naše dežele svoj ognjeviti in bratski pozdrav vam slavnim junakom nepremagljive Rdeče vojske, braniteljem velikega Stalinovega mesta! Vaš vzgled, vaša borba in vaše junaštvo so pokazali naro-

dom vsega sveta pot do zmage in uničili legendo o tako zvani " nepremagljivosti " nemške vojske. Navdahnili so ter navdihujejo borce in komandirje ter politične delavce naše, junške Narodno - osvobodilne vojske in vse rodoljube Jugoslavije, da napnejo vse svoje sile v borbi za popolno zmago nad sovražnikom, krvavim fašizmom in njegovimi sokravci. Liveli hrabri branitelji Stalingrada! Smrt fašizmu - svoboda narodu! - V imenu predsedništva Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije - IVAN RIBAR, l. r.

VRHOVNEMU ŠTABU NARODNO - OSVOBODILNE VOJSKE
PROSTOVOĽJNIH IN PARTIZANSKIH ODREDOV JUGOSLAVIJE
z tov. TITU

V imenu Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije, ki se je vršila v osvobojenem Bihaču, pošiljamo naše ognjevitte pozdrave Vam modremu voditelju oborožene osvobodilne borbe naših narodov in Osvobodilne vojske. Smatramo za svojo dolžnost pred našim narodom in vsem svetom, da še enkrat jasno izrazimo svojo hvaležnost in zaupanje Vrhovnemu štabu Vojske, ki pod vodstvom svojega komandanta tov. Tita 18. mesecov tako uspešno vodi osvobodilno borbo. Protifašistična organizacija protifašistične fronte narodov Jugoslavije, bo v sedanji veliki borbi storil vse, da bi pomagal svojemu Vrhovnemu štabu in naši junški vojski utrditi enotnost vseh oboroženih sil, enotnost fronte in zaledja v cilju pospešitve končne zmage naših narodov nad zasovraženim sovražnikom, okupatorji in njihovimi četniškimi ter ustaskimi klapci. Smrt fašizmu - svoboda narodu! - V imenu predsedništva Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije - IVAN RIBAR? L! R!

Gospodu FRANKLINU ROOSEVELTU
PREDSEDNIKU ZEDINJENIH DRŽAV S.VERNE AMERIKE

V imenu Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije, pošiljamo svoj pozdrav Vam in zavezniškemu narodu. Smrt fašizmu - svoboda narodu! V imenu predsedništva Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije - IVAN RIBAR, l. r.

Gospodu Winstonu CHURCHILLU
MINISTRSKEMU PR.ĐSEĐNIKU VLAĐE V.ELIKE BRITANIJE

V imenu Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije pošiljamo svoj pozdrav Vam in zavezniškemu angleškemu narodu. Narodi naše dežele nadaljujejo borbo skupaj z vsemi svobodoljubnimi narodi sveta do končne zmage nad zasovraženim hitlerizmom in njegovimi pomagači. - V imenu predsedništva Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodnega osvobojenja Jugoslavije - IVAN RIBAR, l. r.

K O M U N I K E
IZVRŠNEGA ODBORA OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA
NARODA

IZ tehničnih razlogov predstavniki OF slovenskega naroda niso mogli prisostvovati Ustavotvornemu zboru Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije, ki se je vršil v bosenskem mestu Bihaču 26. in 27. novembra t.l. Toda neglede na to se IO v imenu Osvobodilne fronte slovenskega naroda v celoti strinja s splošno smerjo tega zbora in bo v kratkem tudi določil svoje delegate za Izvršni odbor Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije, kakor tudi v njegovo predsedništvo.

Ustavotvorni zbor Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije predstavlja izredno važen prelom v življenju in sožitju na-

rodov Jugoslavije. Ta zbor je rezultat skoraj 20 - mesečnega skupnega političnega in oboroženega boja narodov Jugoslavije proti skupnemu sovražniku, fašističnemu okupatorju in njegovim pomočnikom v sami Jugoslaviji, ustašem, četnikom Draže Mihajloviča, nedičevcem, slovenski beli gardi in vsake vrste nacionalnim izdajalcem. V tem skupnem boju so narodi Jugoslavije izločili iz svojih vrst vse tiste protiljudske reakcionarne elemente, ki so prej več ko dve desetletji s svojo protiljudsko politiko onemogočali resnično sodelovanje teh narodov na bazi enakopravnosti ter samoodločbe. Krnilo usode narodov Jugoslavije so poprijele resnično demokratične ljudske sile in to dejstvo je omogočilo, da se je v starodavnem Bihacu vršil Ustavotvorni zbor bodoče enotnosti in sožitja južnoslovanskih narodov, grajenega na bazi samoodločbe in enakopravnosti. V boju skovana enotnost južnoslovanskih narodov, na načelih samoodločbe grajeno so itje teh narodov je tako trdno, da jih nobena sila ne bo mogla več razdružiti. V Bihacu so bili zacrtani prvi obrisi nove demokratične Jugoslavije, ljudske Jugoslavije, Domovine svobodnih in enakopravnih narodov.

V to novo Jugoslavijo slovenski narod ne bo vstopil kakor 1918. leta kot narod brez zaslug in brez pravic, kot narod, ki so mu drugi kovali usodo in ustave. Slovenski narod je s svojo borbo in s svojimi žrtvami doprinesel k skupni osvobodilni stvari toliko kolikor redko kateri narod v Evropi. V novi Jugoslaviji bo zato SVOBODNA IN ZDRUŽENA SLOVENIJA OD Trsta do Spilja, od Kolpe do Celovca vstopila z vsemi tistimi pravicami, ki ji bodo omogočile, da bo na njenih tleh gospodaril edino slovenski narod sam.

Ko Izvršni odbor Osvobodilne fronte slovenskega naroda s tem izraza svoje soglasje s sklepi Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije obena pošilja v imenu slovenskega naroda plamateče pozdrave bratskemu srbskemu, hrvatskemu, črnogorskemu in makedonskemu narodu ter muslimanskemu prebivalstvu Jugoslavije v trdni veri, da bo naša velika skupna borba proti skupnemu sovražniku kmalu privedla do zmage, ki bo omogočila srečnejšo bodočnost po ljubezni do svobode tako velikim narodom Jugoslavije. Istočasno pozdravlja Izvršni odbor Osvobodilne fronte slovenskega naroda naš skupni Vrhovni štab narodno - osvobodilne vojske Jugoslavije, ki je s pravičnim vodstvom oborožene borbe narodov Jugoslavije omogočil, da se je prvi Ustavotvorni zbor Protifašističnega sveta narodne osvoboditve mogel vršiti na svobodnih južnoslovanskih tleh. Ta prvi zbor svobodnega predstavnistva narodov Jugoslavije bo zapisan v njihovi junaski zgodovini kot eden njihovih najdaljnesežnejših dejanj.

Živela svobodna demokratična Jugoslavija, družina složnih in enakopravnih južnoslovanskih narodov!

Živela svobodna in združena Slovenija, v kateri bo odločalo svobodno slovensko ljudstvo!

Živela velika zmaga svobodoljubnih narodov, na čelu z ZSSR, Veliko Britanijo in Ameriko!

Živela nepremagljiva Zveza sovjetskih socialističnih republik, velika zaščitnica slovenskega in vseh narodov Jugoslavije.

Smrt fašizmu - svobodo narodom!

IZVRŠNI ODBOR
OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA
NARODA

SPOROČILO URADNIŠTVA "SLOVENSKEGA POROČEVALCA"

Resolucijo Ustavotvornega zbora Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije v Bihacu, kakor tudi podrobnejše podatke o poteku zbora in njegovem sestavu bomo prinesli v eni prihodnjih števil "Slovenskega poročevalca"

URADNIŠTVO
"SLOVENSKEGA POROČEVALCA"

5. decembra 1942.

Ustavotvorni zbor Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije je nedvomno največji notranje politični dogodek, odkar so narodi Jugoslavije in bogastva njihove zemlje postali plen fašističnih osvajačev. V starodavnem bosenskem Bihaču, ki je sedaj znova, kakor pred nekoliko stoletji, postal središče svobodne Bosne, so bili načrtani prvi obrisi bodoče svobodne, demokratične Jugoslavije.

Demokratične sile, ki so prevzele v svoje roke krmilo osvobodilne borbe narodov Jugoslavije, niso sestavljale nikakih "prezgodnjih" načrtov za "potem", po "zloumu", ki naj bi prišel kot rezultat borbe drugih sil, izven nas samih. Tudi niso sestavljale nobenih operativnih planov, niti izdajale takih "dekretov" na papirju, kakršne je izdajala in se izdaja begunska "vlada" v Londonu. Pač pa so te sile pozvale narode Jugoslavije naj kakor en mežavstanejo v oboroženo borbo z okupatorji, naj se bore za svobodo in naj vzpostavljajo kolikor bodo dopuščale njihove moči in oblast, ki bo vsa služila samo še večji okrepitvi in razširjenju osvobodilne borbe. Nič nise prehitvale dogodkov, niti zastajale za njimi. Vse politične in organizacijske metode in oblike so bile vedno v skladu s stopnjo razvoja notranjega in zunanje političnega položaja.

Tudi v pogledu ustvaritve enotnega političnega vodstva za vso Jugoslavijo te sile niso prehitvale razvoja samega. Prirodno je bilo, da se je spočetka enotnost narodov Jugoslavije manifestirala predvsem na področju skupnih vojaških operacij in izgradnje enotne osvobodilne vojske narodov Jugoslavije. Zato je bil Vrhovni štab narodno osvobodilne vojske Jugoslavije na čelu s svojim komandantom tov. Titom vedno najčvrstejša zvezda med posameznimi narodi Jugoslavije in je zavoljo tega tudi vedno predstavljal neke njihove vojaške, ampak tudi njihovo politično voljo.

Toda sedaj, v zvezi z vsem razvojem notranjih in zunanjih političnih dogodkov je nastopil trenutek, ko je bilo treba napraviti bistven korak napre: ustvariti tako bojovno vodstvo celotne osvobodilne borbe narodov Jugoslavije, ki bo istocasno lahko se dajalo neke definitivne oblike oblasti, ki jo vzporedno z slabitvijo okupatorjev na mednarodnih in naših notranjih frontah prevzemajo narodi Jugoslavije, ustvariti tako enotno predstavništvo narodov Jugoslavije, ki bo pred vsem svetom lahko manifestiralo pravo in nepotvorjeno demokratično voljo teh narodov, ustvariti tako vodstvo, ki bo s svojo širino omogočilo vsem tistim patriotskim silam, ki so iz različnih razlogov še vedno stale ob strani veličastne osvobodilne borbe, da se v tem zadnjem času, na pragu odločilnih spopadov s sovražnikom še prasključijo tej borbi in s tem pomagajo pospešiti nastop tistega dne, ko bo na zadnjem koščku naše zemlje zavihrala zastava osvobođenja in se bo iz prsi našega zadnjega človeka izvil odresilni vzdih sreče in radosti nad uničenjem strašne more fašističnega barbarstva.

Kateri so tisti zunanji in notranji politični momenti, ki so opredelili vzpostavitev enotnega protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije?

Hi dvoma, da je zlom Hitlerjeve ofenzive ter anglo - ameriško izkrcanje v severni Afriki bistveno spremenili ves mednarodni položaj. Hi slučaj, da je Ustavotvorni zbor Protifašističnega sveta v Bihaču enega svojih pozdravov poslal branilcem Stalingrada. Dejansko stalin rajski borci niso samo zaprli Hitlerju pot k Moskvi in Bakuju. Istocasno so preprečili velike Hitlerjeve načrte za ofenzivo na Egipet, Sirijo, Turčijo ter za spajanje z japonskimi imperialisti v Indiji. Pripravili so zatiranim narodom Evrope ogromne darve, ki bi sicer padle, če bi Hitler ne bil prisiljen, spraviti na vzhodno fronto tako do zadnjega vse razpoložljive oborožene moči. Stalingrajski borci so omogočili anglo - ameriškim zavezniškim pripravo izkrcavanja v severni Afriki. Stalingrajski borci so vrnili zavezniškim silam iniciativo v sedanji vojni. S tem pa je prišla do izraza vsa slabost italjansko nemškega imperialističnega bloka. Pred svobodoljubne narode vsefa sveta se sedaj postavlja zadnja naloga: dotolči do smrti v dosedanjih bojih oslabiljenega sovražnika.

Na področju naše notranje politike je odločilnega vloga odigralo dejstvo, da je naša notranja protiljudska reakcija napravila poslednji korak: popolnoma se je indentificirala z okupatorji in postala samo ena od vrst orožja, s katerim razpolaga okupator proti narodu Jugoslavije.

Če je ta gospoda prej še nekako poskušala skriti svoje izdajstvo, sedaj te izdajstvo javno kaže vse svoje ostudne stranu ljudskemu množično. In tako se je začel hiter proces razpadanja in razkroja tudi te notranje reakcije. Ne sme nas varati zunanji videz: včasih relativno številnih, a prisilno mobiliziranih formiranje borbenih tolp. To ni znak moči notranjega sovražnika narodov Jugoslavije, marveč predvsem znak njegove politične slabosti. Te tolpe razpadaje, kjer koli je oslabiljena okupatorska pomoč in bodo razpadle, kakor hitro bodo uničeni okupatorji. Se več, prav te tolpe bodo orožje, s katerim bo jutri razgromljena izdajalska reakcija.

Dugo dejstvo s tega področja je, da vsa dosežena borba narodov Jugoslavije ni mogla prisiliti londonske vlade, da bi spremenila protiljudski in protinacionalni kurs svoje politike. Današnja in v rokah dokaze, ki jih ni mogoče zanikati z nobeno lažjo in kleveto, dokaze, ki pričajo, da se vse prelivanje krvi v deželah Jugoslavije, vsi zločini tolp "Milicia volontaria anticomunista" - paši že bo to bela garda, ali pa "redna jugoslovanska vojska Draže "Dražloviča" - vrše po sporazumu in nasvetu londonske jugoslovanske vlade. Londonska jugoslovanska je hotela postavila svojega vojnega "ministra" pod komando nemških in italijanskih okupatorjev. Ona nosi odgovornost za vso prelito kri. Narodi Jugoslavije lahko na to početje londonskih ministrov odgovore samo eno: dovolj je tega, mera je polna!

In končno ima odločilen pomen tudi vojaški položaj narodov Jugoslavije. Na novejši razvoj na svetovnih frontah proti silam fašizma, a v prvi vrsti prehod vojaške inicijativa na stran zaveznikov, narodov Jugoslavije na eni strani olajšuje vojaški položaj, kajti odločilne sovražnikove sile bodo morale biti koncentrirane na odločilnih svetovnih frontah, na drugi strani pa jih tudi obvezuje. Ofenziva zavezniških sil proti fašizmu mora sprostiti tudi vojaško ofenzivo naših vojnih sil na vsem področju Jugoslavije. V teku zimskih mesecev je treba tudi na našem ozemlju zadati sovražniku odločilne udarce in ga končno popolnoma izgnati z naših tal. Ta največji napor narodov Jugoslavije zahteva maksimalno enotnost vseh osvobodilnih sil narodov Jugoslavije, zahteva obenem maksimalno utrditev ozadja, ki naj v teh dneh nudi fronti vso tisto potrebno podporo, ki bo omogočila našim junakom borcem na fronti, da dokončno obračunajo s sovražnikom.

Vse to so momenti, ki so ustvarili nujno potrebo po vzpostavitvi skupnega Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije. A iz teh dejstev izvira tudi značaj tega sveta in njegove naloge.

PSNOJ je na eni strani politični predstavnik in voditelj osvobodilnega gibanja narodov Jugoslavije. Kot tak mora nujno postati središče vseh patriotskih in svobodoljubnih sil Jugoslavije, organizator političnega dela v množicah Jugoslavije, ki ima za cilj mobilizacijo narodnih sil za zmago nad okupatorji. PSNOJ je potentni organ borbe narodov Jugoslavije za svoje nacionalne cilje.

PSNOJ pa je na drugi strani tudi glavni nosilec in organizator oblasti narodov Jugoslavije, v kolikor njihovo orožje in njihova obča borba elemente take oblasti ostaja iz rok okupatorja. Kot tak ima PSNOJ nalogo, postaviti temelje resnične demokracije, kakršno zahtevajo ljudske množice Jugoslavije, a predvsem tudi temelje "istih načel", na katerih bo zgrajeno bodoče državno sožitje narodov Jugoslavije.

PSNOJ je potentni tudi še začasni organ oblasti narodov Jugoslavije, ali konkretnije demokratičnih ljudskih množic narodov Jugoslavije.

PSNOJ ni še niti "parlament" niti "vlada". Toda po širini gibanja, ki stoji za njim, po pre mnogih elementih oblasti, ki jih je ustrojilo partizansko orožje, po svojem ljudskem karakterju nosi te elemente enega in drugega. "obenega dvoma ni, da bodo narodi Jugoslavije kasneje, v popolni svobodi izvolili svoje ustavotvorne organe, ki bodo dali dokonč-

no oblike tako obliki sožitja med narodi Jugoslavije, kakor tudi obliki demokracije v svoji ljudski državi. Toda PSNOJ bo opravil nekatere osnovne priprave, ki bodo omogočile uresničenje teh velikih ciljev v bodočnosti. V tem je ogrožen pomen PSNOJ za bodočo Jugoslavijo.

Ne bi pravilno tolmačili značaja PSNOJ, če se ne bi dotaknili še enega momenta: zunanje političnega. V tej zvezi je treba zlasti poudariti pomen telegrama, ki ga je Ustavotvorni zbor poslal Stalinu. Pozdrav ni samo izraz hvalečnosti narodov Jugoslavije nasproti narodom ZSSR in Stalinu zaradi velike podpore, ki jo dobivajo s strani ZSSR, ampak še nekaj več. Kakor je bilo nekdanja Jugoslavija vse do zadnjega v taboru sovražnikov ZSSR in je zaradi tega doživela aprilsko katastrofo, tako bo bodoča demokratska Jugoslavija smatrala za svoje osnovno zunanje politično načelo najtesnejše naslonitve na veliko in bratsko ZSSR, ki je edina sposobna male narode zaščititi pred jarnom kateregakoli tujega imperializma. V svojem pozdravu Stalinu pravi ustanovni zbor PSNOJ :

" Nerazdružljivo bratstvo v oročju med narodi Jugoslavije ter velikim sovjetskim ljudstvom se je skovalo v sedanji borbi. "inče in nikdar nas ne more več razdružiti. "

To je politika, ki nedvomno odgovarja željam in čustvom ogromne večine ljudskih množic Jugoslavije. Zlasti slovenski narod, ki je bil na svoji zemlji, vključeni med dva imperialistična velikana, vedno zgolj igrača imperialistične igre, se danes jasno zaveda, da mu popolno osvoboditev lahko prinese samo najtesnejša povezanost z velikim slovanskim ruskim narodom ter ostalimi narodi ZSSR.

Ustavotvorni zbor je istocasno s svojimi pozdravi Rooseveltu in Churchilllu jasno izrazil pripravljenost narodov Jugoslavije, sodelovati z zavezniškimi silami v boju proti fašističnim imperialistom do njihovega popolnega uničenja ter zvesto izvrševati vse obveze, ki leže na naših narodih v tej orjaški bitki proti silam fašizma in reakcije.

26. in 27. nočembra so bili torej v Bihaču jasno načrtani obrisi bodoče Jugoslavije. Ustavotvornemu zboru je predsedoval / in bil tudi izvoljen za predsednika PSNOJ / Ivan Ribar, stari srbski politik, da si je po poreklu Hrvat iz Istre. Bil je eden vodilnih ljudi v srbski " Demokratski stranki ". Ljube Davidoviča in kasneje njen desident. Skoraj simbolično je, da je bil Ivan Ribar tudi predsednik jugoslovanske ustavotvorne skupščine po prvi svetovni vojni. Sedaj je zopet on predsedoval Ustavotvornemu zboru, ki je načrtoval prve obrise nove Jugoslavije. Stari Ivan Ribar je primer postopanja iskrenega patriota, ki so ga neštevilne negativne strani nekdanje Jugoslavije naučile marsičesa in ga končno privedle v prve vrste velikega demokratičnega osvobodilnega ljudskega gibanja, ki prinaša narodom Jugoslavije novo, srečnejšo bodočnost.

Kakor objavlja Komunique zvrnega odbora, slovenski delegati iz tehničnih razlogov niso mogli prisostvovati temu zboru. Toda kljub temu ves slovenski narod pozdravlja osnivanje Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije v jasni zavesti, da načela, ki jih je prvi zapisal na svoj prapor Vrhovni štab narodne osvobodilne vojske Jugoslavije, jamčijo slovenskemu narodu tiste pravice, ki jih je izrazil komunique IO OF:

" V novo Jugoslavijo bo zato SVOBODNA IN ZDRUŽENA SLOVENIJA od Trsta do Spilja, od Kolpe do Celovca vstopila z vsemi tistimi pravicami, ki ji bodo omogočile, da bo na njenih tleh gospodaril edino slovenski narod sam. "

Krištof.

OD PARTIZANSKIH ODREDOV DO LJUDSKE NARODNO - OSVOBODILNE VOJSKE JUGOSLAVIJE

23 let so reakcionarni jugoslovanski " državotvorci ", ki danes služijo tujim okupatorjem, gradili tako imenovano narodno vojsko, iz katere so hoteli skovati zanesljivo orodje svoje protiljudske in protinacionalne oblasti. Toda vojska, zgrajena na političnem temelju nacionalnega zatiranja nesrbarskih narodov Jugoslavije in na temelju državljanske brezpravnosti, ta " narodna " vojska se je sesula v slabem tednu.

Pod režimom tujih okupatorjev so se iskreni jugoslovanski patrioti, ki jim je petokolonska reakcija ves čas obstoja Jugoslavije pritiskala

pečet " protidržavnosti ", lotiji oblikovanja nove, resnično narodna in resnično ljudske jugoslovanske vojske, vojske enakopravnih narodov Jugoslavije, ki se bijejo za svoje osvobojenje. Cesar poklicni izdajalci ljudstva niso mogli v 23 letih, to je patriotska volja partizanskega vodstva ustvarila v poldrugem letu neizprosne borbe s tujimi osvajalci in domačimi mihajlovičevsko - nedičevsko - paveličevsko - natlačenovskimi plačanci italo - nemške razbojniške koalicije.

Vojaške politični dogodki, ki so se pričeli odvijati po velikem 7. novembra 1942., so hkrati tudi rodili enotno NARODNO OSVOBODILNO VOJSKO JUGOSLAVIJE. Partizanski oddelki, ki so na dan 7. novembra zavzeli staro-davno bosansko mesto Bihac, se v teku novembra polastili bogatih bosanskih rudnikov železa Ljubije, Starega Majdana in stare Reke, in ki zdaj prodirajo proti Prijedoru, niso več zgolj partizanski oddelki. Domoljubne čete hrvatskih partizanskih dobrovoljcev, ki so upostavile fronto na črti Karlovac - Slunj, pretrgali pruge med Zagrebom in Splitom, niso več zgolj prostovoljske edinice. Slovenski partizani, preizkušeni in ojekleneli v toku velike italijanske ofenzive, podprti z izdajalskimi zločini tisočkrat preklete bele garde, so z izkušnjami izgradili nov temelj slovenske narodno - osvobodilne vojske.

Iz srbskih, bosanskih, hrvatskih, slovenskih, in črnogorskih partizanskih odredov iz narodno - osvobodilne partizanske in prostovoljske vojske Jugoslavije se je v novembru izoblikovala NARODNO - OSVOBODILNA VOJSKA JUGOSLAVIJE, razdeljena v korpuse, divizije in brigade. To reorganizacijo je omogočil močični priliv v vrste partizanskih edinic, osvobojenje ogromne površine jugoslovanskega ozemlja, razpadanje mihajlovičevskih četniških tolp, demoralizacija med paveličevsko domobransko vojsko, bogate izkušnje iz dosedanjih bojev ter boljša oborožitev.

NARODNO & OSVOBODILNA VOJSKA JUGOSLAVIJE je vojska, ki se bori na strani velike anglo - sovjetsko - in ameriškega ljudstva. Veliki zavezniki jugoslovanskih narodov vse bolj spoznavajo, kar je največji med njimi, mogočna Sovjetska Zveza, spoznala že zdavnaj, da je jugoslovanska partizanska vojska edina, ki se na ozemlju Jugoslavije bori aktivno za stvar vsega svobodoljubnega človeštva, za doslednje uresničenje akcijskega programa, ki si ga je postavila anglo - sovjetsko - ameriška koalicija za demokracijo in enakopravnost ter neodločbo narodov.

Ta resnica prodira vse bolj v svet in razbija podlo mihajlovičevsko mistifikacijo. Glas svobodne Jugoslavije, Glas Slobodna Jugoslavija, prihaja v široki svet resnic o izdajalcu mihajloviču, o nezaslišanem dejstvu, da ima vlada, ki se šteje za zavezniško vlado, v svoji sredi izdajalca in zločinskega agenta italo - nemške koalicije.

Sovjetski tisk in radio je prvi s svojim doslednim nolkom o Draži Mihajloviču pokazal, da prav dobro pozna resnično vlogo tega famoznega vojnega ministra. Sovjetski radio in sovjetski tisk ne govorita o pridanem čaršiškem ministru, marveč o junaških činih, graditeljev nove Jugoslavije, o legendarnem vrhovnem komandantu jugoslovanskih partizanskih čet, tovarišu Titu, o Kostu Nadiću, zmagovalcu pri Jajcu in Arkonjic - gradu, o velikem vrtniku sovjetskih snjperjev, srbskem partizanu -ancjlo Tomiću, o vojvodinskem heroju Marku Zrenjaninu, o vseh teh junakih narodno - osvobodilne vojne, o katerih bo jugoslovansko ljudstvo zlagalo narodna pesni in se jih bodo spominjali daljni vnuki.

Resnica o jugoslovanski narodno - osvobodilni vojski in resnica o izdajalcu Draži Mihajloviču dozoreva v mednarodno vprašanje, ki ga bodo prihajajoči dogodki brez dvoma postavili na dnevni red. Neutrálni in nepristranski opazovalci, kakršen je na priliko ugledni švedski list " Aften - Tidningen ", so to vprašanje že postavili. Reakcionarni čaršijski mistifikatorji v Londonu, Kaišu in Ankari so bili s tem pravilno osvetljeni.

Logika dogodkov bo tudi v očeh svetovne javnosti postavila stvari tje, kamor spadajo: junaške partizanske borbe iz Narodno - osvobodilne vojske Jugoslavije v tabor borbe za nacionalno in ljudsko svobodo, mihajlovičevske belogardistične organizatorje državljanske vojne v Jugoslaviji pa v tabor italo - nemške banditske koalicije.

POD VODSTVOM VRHOVNEGA KOMANDANTA TOVARISA TITA JE NAS LEGENDARNI VRHOVNI ŠTAB NARODNO a OSVOBODILNE VOJSKE JUGOSLAVIJE IZ MAJHNIK, ZGOLJ S PUSKAMI OBOROŽENIH ČETIČ ZGRADIL PRAVO REGULARNO VOJSKO NARODOV JUGOSLAVIJE Z BRIGADAMI, DIVIZIJAMI IN KORPUSI, VOJSKO, KI JE POLDRUGO LETO USPEŠNO IN VEDNO USPEŠNEJE BIJE BOJ PROTI SOVRANIČNIKU, NEPRESTANO Z NJEGOVIM LASTNIM OROŽJEM IN Z NJEGOVO LASTNO MUICIJO. TODA VRHOVNI ŠTAB NARODNO - OSVOBODILNE VOJSKE JUGOSLAVIJE NI BIL SAMO VODITELJ OBOROŽENE BORBE NARODOV JUGOSLAVIJE. BIL JE ISTOCASNO TISTA IVA POLITIČNA ZVEZA, KI JE DAJALA OSVOBODILNI BORBI NARODOV JUGOSLAVIJE ENOTNE CILJE IN JIH VEDNO BOLJ ZBLIČVALA

V SESTAVU VRHOVNEGA ŠTABA NARODNO - OSVOBODILNE VOJSKE JUGOSLAVIJE STA TUDI 2 PREDSTAVNIKA SLOVENSKE PARTIZANSKE VOJSKE.

" Z nami sta Bóg in narod !"

/ proglas srbske pravoslavne duhovščine /

Srbski svećeniki in študentje teološke fakultete ter bogoslovci so s svojega prvega kongresa, ki se je vršil 15. novembra 1942. nekje v Bosanski Krajini, poslali duhovščini in pravoslavnemu ljudstvu osvobojenega in zasedenega ozemlja Jugoslavije naslednjo poslanico:

" Srbski narod in njegovi svećeniki ostajajo složno v vrstah narodno - osvobodilne partizanske in dobrovoljske vojske Jugoslavije in pozivajo srbski narod in duhovščino v okupiranem ozemlju, kakor tudi vse ostalo rodoljubno in svobodoljubno ljudstvo ter duhovščino drugih veroizpovedi, naj se pridružijo sveti narodno - osvobodilni borbi.

Več ko 20 let je bilo srbsko pravoslavno ljudstvo z zidom ločeno od bratskega sovjetskega ljudstva in od pravoslavne ruske Cerkve. Uradna svetocavska cerkev ni nikdar dovolila svojemu narodu in duhovščini, da bi izvedela za resnično stanje pravoslavne vere kakor tudi za druge plati življenja v Sovjetski Zvezi. Treba je bilo, da se je začela vojna za obrambo domovine sovjetskih narodov proti zločinskemu fašizmu. Šele tedaj smo izvedeli, da v Rusiji obstoji pravoslavna Cerkve in duhovščina. Objavljamo srbskemu narodu in duhovščini ket važno dejstvo, da je bila te dni v Sovjetski Zvezi ustanovljena komisija 8 članov, ki ima nalogo ugotoviti in preiskati vse materialno škodo in zločine, ki so jih hitlerjevci povzročili na okupiranem sovjetskem ozemlju. V sestavu te komisije so odlični sovjetski ljudje, med njimi tudi metropolit nikolaj, škof kijevski in galiski.

V vsej svoji mnogostoletni sužnosti ni videl srbski narod takih zločinov in ubijanja stotisočev srbskih ljudi, kakor so jih izvršili v šestih mesecih okupacije Jugoslavije tako imenovani nosilci novega reda v Evropi - fašisti. Zaradi tega niti duhovščina niti kdo drug ne more opravičiti svojih zvez z okupatorji. Zaradi tega je današnje sodelovanje enega dela škofov in duhovščine s fašisti zločin izdajstva nad lastnim narodom. Zaradi tega jih ljudstvo črta s seznama svojih sinov ter jih izenačuje s tujimi okupatorji.

Prav tako ne priznavamo samozvanega mitropolita - ruskega belogardišičnega emigranta, ki ga je Pavelič za tako imenovanega predstavnika pravoslavja na Hrvaškem in ki pomeni pohujšanje za pravoslavne vernike. Boj v vrstah narodno - osvobodilnega partizanskega gibanja po mišljenju tega kongresa edino ustreza tradicijam svetosavske pravoslavne Cerkve.

Sedanje ponašanje patriarha Gavrila ustreza tradicijam svetosavske Cerkve. Zato ga ljudstvo in duhovščina lahko še nadalje smatrata za predstojnika svetosavske cerkve.

Kongres izraža globoko hvaležnost padlim svećenikom, ki so se s puško v reki borili proti zločinskim okupatorjem ter proti njihovim hlapcem, narodnim izdajalcem, ustašem in četnikom. Prav tako izraža hvaležnost metropolitom, škofom in svećenikom, ki so umrli mučeniške smrti pod ubijalsko roko zločinskih Nemcev, Italjanov, ustasev in četnikov.

Vojaški svečeniki partizanskih enot, ki spremljajo bojne brigade po vseh krajih Jugoslavije, so znova zbudili v življenje cerkveno življenje srbskega naroda, odprli so mnogo cerkva, v katerih se je začela služba božja. Porušene in oskrunjene cerkve so očiščene ter iznova posvečene. Na desetisoče otrok je bilo krščenih. Desettisočem ubitih in razmesarjenih je bilo opravljeno opelo. Na sto in sto novih svetišč je bilo posvečenih. Mnogo tisoč ljudi je prejelo sveto obhajilo in opravljeni so bili verski obredi za ljudstvo. Nikdar niso bili srbski svečeniki svobodnejši v propovedovanju, služenju in izvrševanju svojih svečeniških dolžnosti kakor - času današnje narodno - osvobodilne vojne. Nikdar niso bili srbski svečeniki bližji svojemu narodu in narod bližji njim, kakor danes na osvobojenem ozemlju. Ljudstvo in srbska duhovščina obljubljata, da bosta storila vse, kar je v njuni moči, da ne bodo verske razlike nikdar več služile razdoru med narodi Jugoslavije. V sedanji osvobodilni vojni se s krvjo piše bratstvo med Srbi, Hrvati in Slovenci in muslimani in ničče jih ne more več razdružiti.

Srbska duhovščina zategadelj poziva katoliško in muslimansko duhovščino naj se pridruži vsem tistim, ki v vedno večjih množicah stopajo v partizanske bojne vrste.

V tej sveti narodni - osvobodilni borbi se narodi Jugoslavije skovali svoje bratstvo z narodi Sovjetske Zveze in z vsemi podjarmljenimi ter svobodoljubnimi narodi.

S studom obsojamo emigrantsko vlado v Londonu, ki je izzvala bratomorno vojno s pomočjo svojega vojnega ministra Draže Mihajloviča, ki se skupaj z okupatorji bori proti najboljšim sinovom in hčeram narodov Jugoslavije, proti partizancem.

Kongres sprejema to poslanico v navzočnosti mnogih tisočev ljudstva in zategadelj upravičeno pričakuje, da bosta prebivalstvo in duhovščina v okupiranih krajih iskreno stopala v vrste narodno - osvobodilne partizanske in dobrovoljske vojske Jugoslavije. S tem bomo dosegli svojo zmago hitreje in popolneje, zakaj Z NAMI STA BOG IN NAROD!

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

Protojerej Jovan Karamatovič, veroizpovedni referent 3. brigade, Novi Pazar, Sandžak. - Protojerej G. Simonović veroizpovedni referent 4. brigade, Kolašin. Svečenik Vlada Zečević, veroizpovedni referent Vrhovnega štaba, NOVJ, - Blaža Marković, cerkveni sodnik na Cetinju in veroizpovedni referent 1. Udarne brigade, - Svečenik Vida Dragić veroizpovedni referent 10 hercegovske brigade - Jeromonah Rahim Simić, veroizpovedni referent 2. brigade. - Svečenik Stevan Popić, Lika. - Svečenik Jovan Solaja, Dalmacija. - Svečenik Blaža Radojčić, Bosna. - Svečenik Milan Ciganović, Bosna. - Svečenik Krsta Bijelac, Bosna. - Svečenik Bogdan Duganic - Mita Antonović, študent teologije iz Crne gore - Radomir Sokolović, bogoslovec iz Bosne, 3. krajiška brigada - Veselin Poprića, bogoslovec, 5. črnogorska brigada, - Jovan Radošević, bogoslovec, 4. krajiška brigada - Radovan Simčić, bogoslovec, 5. hercegovska brigada. - Slobodan Savić, bogoslovec, 2. krajiška brigada. - Banko Vojnović, bogoslovec, Lika. - Veselin Burović, teolog, 3. Udarne brigade - Milan Obradović, bogoslovec, 3. sandžaška brigada. - Veselin Popović, teolog, 3. sandžaška brigada. - Rasak Pavlović, bogoslovec, 3. sandžaška brigada.

GROZNI ZLOČINI BELE GARDE PRED PRAGOM LJUBLJANE

Iz Bizovika nam pišejo:

Te kar počenjaajo belogardistični zločinci v Bizoviku z ljudmi v Bizoviku in Dobrunjah se ne da več opisati z besedami, ki so običajne med ljudmi. Zločini teh roparjev, morilcev, požigalcev, posiljevalcev, ki sebe nazivajo za "Kristusove vojščake", s čemer so Kristusovo ime tako bogokletno ponižali in opljuvali kakor ga še nikoli ni noben brezbožnik, dobivajo take oblike, da so izzvali ne samo zgražanje vsega slovenskega okoliškega ljudstva, temveč celo okupatorjev. Bela garda je privedla svoje besnenje do take stopnje, da morajo slovenske ljudi pred Slovenci - braniti okupatorji. Ta svojat ropa po svoji volji, kakor se ji zljubi. Ker jim ni nikoli

dovolj naropanega blaga, zato prirejajo vedno nove "kazenske ekspedicije" seveda v primerni razdalji od partizanskih položajev. Naropano blago nosijo domov svojim sorodnikom in prijateljem, največ ga pa potem prodajajo na črni borzi za drag denar. Bahavo in samozavestno se potem hvalijo okoli, dajajo njihove družine vsega dovolj in da - kdor je pameten, - naj vetopi v belo gardo, kjer bo dobil "zakonito pravico" do ropanja in drugih zločinov.

Belogardistični podlesi dnevno "aretirajo" mlada dekleta iz družin, katerih moške in očetje so po koncentracijskih taboriščih in jih vlačijo v Bizovik k "Lazarju na griču". V tej hiši, ki je veljala za "najbolj pobožno hišo" v Bizoviku, - je sedaj belogardistična mučilnica in njihovi "zaporci", mlada dekleta tu do dna pokvarjene belogardistične zveri slačijo do golega, jih mučijo, zasramujejo in posiljujejo. znano je, da so v nekaj primerih okupatorske oblasti intervenirale pri belogardističnih posiljevalcih, ki se jim zde mlada dekleta najbolj "antibelogardistično" nastrojena, da morajo dekleta izpustiti na svobodo. Da strahotno mučijo tudi drzge jevnike ter jih puščajo umirati od gladi - o tem niti ni treba še posebej naglašati. In kar je pri tem najsrabotnejše je, da se vsa ta mučenja vrše v navzočnosti kaplana v soseski Karjelčank v Kostah, Potočnika. Od izdaje nad svojim narodom so ti lažjivi "Kristusovi slu beniki" prišli k najsrabotnejšemu izdajstvu samega Kristusa, kajti nikoli se ni bolj jazil Kristusovega moralnega nauka, kakor ga gazijo ti izvrški človeške družbe. A komendant tega početja je siljasto pleme svojega očeta, bin-znanega ljubljanskega reaktivarja Capudra. Z njegovi zvesti oprede in "komandanti" belogardistične "jevnice" pri "Lazarju na griču" so bratje Habiči, od katerih je bil eden se v Jugoslaviji na robu zaradi posiljevanja. Taka je torej ta družina, ki v Bizoviku "rešuje" slovenski narod pred "boljševizmom". Tako je z njihovo skrbjo za "narod".

In kako je z njihovo skrbjo za vero?

Ono od svojih taborišč so namestili - v cerkev pri sv. Urhu. Pravijo, da so partizani "proti veri", toda v vsej Sloveniji ni primera, da bi partizani napravili svoje taborišče v cerkvi, četudi so velikokrat čezvali v visokem snegu. Naj slovensko ljudstvo samo sodi, kdo skrifi cerkev.

Toda to jim se ni dovolj. V cerkvi pri sv. Urhu so napravili klavnico. Na sredi cerkve, pred glavnim oltarjem koljejo naropano mladič, potem pa to meso prodajajo dvakrat na teden svojim privrženem. Ali niso to tisti nešestarji o katerih pravi sv. pismo, da jih je Kristus z bičem prognal iz templja?

In končno še o belogardistični "rinski pravici".

22. novembra so belogardistični zločinci aretirali mater starih otrok, Katarino Bricelj iz Bizovika, staro 56 let, po čem, ače "Hrastarjevo mater". Odvedli so jo k "Lazarju na griču", jo tam strahovito pretepadli in mučili, a naslednji dan, t. j. 23. 11., so jo "obsodili" na smrt, t. j. umorili. Oфициelni razlog belogardističnega "sodišča" - "ker je slabo vzgojila svoje otroke", ki niso hoteli iti v belo gardo. To je strahoten zločin nad slovensko materjo. Slovenski narod se upravičeno vprašuje, kakšno obsodbo potem zaslu-žite ve Capudrovke, Habičevke, Potočnice in druge, ki ste vagonale slovenskemu narodu rablje, morilce, posiljevalce?

Van Potočnikom, Habičem, Capudrom itd. pa danes kličo slovensko ljudstvo: Gotovo bo prišel dan - in ta dan ni več daleč - ko boste poplačali prav vse svoje zločine do zadnjega! Milosti ne bo!